

Call: Demokrati og deltagelse i den almene boligsektor

Demokrati og deltagelse er en grundsten i vores samfund og i den almene boligsektor.

Demokratisk deltagelse, repræsentativitet og smidige beslutningsprocesser kommer ikke af sig selv, og demokratiet er udfordret. Det gælder også i de almene boligområder, der huser omkring 1/6 af Danmarks befolkning. Her bor mange forskellige mennesker heriblandt mennesker, der af mange forskellige årsager ikke er en del af de formelle demokratiske strukturer eller de hverdagsfællesskaber, der kan være trædesten for oplevelsen af at høre til lokalt og i et samfund. Demokratisk deltagelse kræver opmærksomhed, viden og udvikling. For at forstå og styrke demokratiet må vi invitere til samtale samt undersøge og arbejde med viden og afprøvninger, der muliggør deltagelse, engagement og demokratiske værdier. Det indebærer ikke kun fokus på formelle beslutningsprocesser, men også på de uformelle fællesskaber og initiativer, der kan styrke social sammenhængskraft og fælles fortællinger i boligområderne. Forskning viser at deltagelse og fællesskab hænger sammen. Samtidig er det væsentligt at se på den almene sektors rolle i det større demokratiske landskab. Hvordan bidrager indflydelse og ejerskab på det lokale niveau til det øvrige samfundsdemokrati, medborgerskab og forebyggelse af polarisering? Og hvordan bidrager det til gode rammer om hverdagslivet og velfungerende boligområder, der er tilgængelige for alle både nu og i fremtiden?

Formålet med dette call er at bygge en bro mellem viden og praksis og bidrage til udviklingen af et bæredygtigt levende demokrati og gode boligområder.

I dette call inviterer Landsbyggefonden forskere til at byde ind med praksisnære forskningsprojekter inden for temaet "demokrati og deltagelse". I ansøgningen adresseres en af de tre cases, som er udarbejdet i samarbejde med udvalgte almene boligorganisationer.

De udvalgte forskningsprojekter vil gennem opstarts-workshops faciliteret af Dronning Marys Center indlede samarbejdet med boligorganisationerne med det formål at opbygge, afprøve og formidle viden, så den kommer bedst muligt i spil i de udvalgte boligorganisationer såvel som i den almene boligsektor som helhed.

Arbejdet med demokrati og deltagelse indeholder tre vigtige dimensioner

Landsbyggefonden er med dette call særligt optaget af tre dimensioner af demokrati og deltagelse i den almene boligsektor. I ansøgningen er det derfor vigtigt at adressere én eller flere af dimensionerne:

1. Den almene sektors samfundsmæssige rolle i styrkelsen af de demokratiske værdier

I et samfund med mange niveauer af demokratisk organisering er den almene sektor i Danmark et af de mest borgernære demokratiske lag. Den almene sektor er en vigtig del af en større samfundsindretning og af vores demokrati. Centrale spørgsmål i denne forbindelse er: Hvordan kan den almene boligsektor bidrage aktivt til styrkelse af demokratiet? Hvordan kan den almene sektor afhjælpe større demokratiske udfordringer som f.eks. lav valgdeltagelse, manglende oplevelse af medborgerskab og polarisering? Hvordan mobiliseres den almene sektor som demokratisk muskel i vores samfund? Hvilke indsatser skal der til for at bygge bro mellem hverdagsdemokratiet og andre niveauer af demokrati?

2. Den almene sektor som katalysator for social sammenhængskraft, engagement, og medborgerskab

I sidste ende opretholdes de formelle demokratiske institutioner af de mennesker, som engagerer sig og vil bidrage til fællesskabet. Den almene sektor har potentiale til at mobilisere til de formelle såvel som de uformelle dele af demokratiet. Engagement og fællesskab er en vigtig del af demokratiet i almene boligområder. Centrale spørgsmål i den forbindelse er: Hvordan kan den almene sektor i samarbejde med omverdenen bidrage til at skabe engagement, social sammenhængskraft og fællesskab lokalt og i samfundet som helhed? Hvad kan almene boligforeninger gøre for at tilrettelægge og understøtte lokale initiativer omkring deltagelse og sammenhængskraft? Hvordan kan den almene sektor bidrage til et stærkt civilsamfund?

3. Den almene sektor som mulighedsrum for den enkelte og gode almene boligområder.

Det formelle demokrati i de almene boligforeninger giver direkte indflydelse på hverdagslivet og de fysiske rammer omkring det. De almene boligområder kan være en vigtig indgang til demokratisk medbestemmelse. For at de formelle beboerdemokratier kan fungere optimalt, og der sikres løsninger med kvalitet, kræver det tilrettelæggelse af beslutningsprocesser samt løbende inddragelse og formidling, der understøtter engagement og drøftelse af roller og

muligheder. Centrale spørgsmål i den forbindelse er: Hvordan kan den almene sektor understøtte bred repræsentation og adgang til meningsfuld deltagelse for alle i beslutningsprocesser og indflydelsesrum? Hvordan sikrer vi en demokratisk infrastruktur og godt kendskab til muligheder og roller? Hvordan kan beslutningsprocesser tilrettelægges, udvikles og understøttes for at sikre bredt ejerskab til den fælles vision, muligheder for deltagelse for hver enkel borger og gode almene boligområder med høj kvalitet nu og i fremtiden?

Fig 1: De tre dimensioner

En ny form for call i to trin

Traditionelt set starter forskning-praksis-projekter ofte hos forskeren med udgangspunkt i den forskningsmæssige problemstilling. Med dette call vil Landsbyggefonden støtte praksisnær forskning, hvor de praktiske problemstillinger i den almene sektor er i centrum. Derfor afvikles call'et i to trin: Først ansøger boligorganisationerne med en praktisk problemstilling, og derefter ansøger forskere med et forskningsprojekt, der kan kobles på de udvalgte praktiske problemstillinger. Samarbejdet mellem forskere og praktikere er ligeværdigt. Første trin af call-et (ansøgningsprocessen for boligorganisationerne) er blevet afholdt.

De forskning-praksis-projekter, som Landsbyggefondens ønsker at understøtte, skal have et forandringspotentiale. Den viden vi får gennem projekterne skal give anledning til og mulighed for handling, der kan bruges bredt i den almene sektor.

Call'ets opbygning og efterfølgende workshopforløb er resultat af et samarbejde mellem Landsbyggefondens og Dronning Marys Center ved Københavns Universitet. Centeret arbejder med at skabe forandring gennem samarbejder mellem forskning og aktører i samfundet, og har en sekretariatsfunktion i forhold til at få koblet forskningsprojekterne tæt sammen med de praktiske problemstillinger fra boligorganisationerne og skabe fundamentet for et velfungerende og ligeværdigt samarbejde mellem de to.

Trin 1: Call til praksis (maj til september 2025)

I første runde af call'et, som er blevet afholdt, kunne almene boligorganisationer ansøge med praktiske problemstillinger, som de ønskede ny viden og et samarbejde med forskere om. Det er alle aktuelle problemstillinger, som boligorganisationen selv, eller sammen med andre organisationer, har identificeret. Herfra er udvalgt de tre cases, som nu danner udgangspunkt for, at forskere kan ansøge med forskningsprojekter, der adresserer problemstillingerne.

Trin 2: Call til forskere (oktober til december 2025)

I denne aktuelle 2. runde af call'et inviteres forskere til at ansøge om at blive tilknyttet en af de tre cases med et praksisnært forskningsprojekt. Forskerne ansøger her med et praksisnært forskningsprojekt, som kan være med til at svare på udfordringerne i en af de tre problemstillinger.

Faciliterende workshops efter opstart

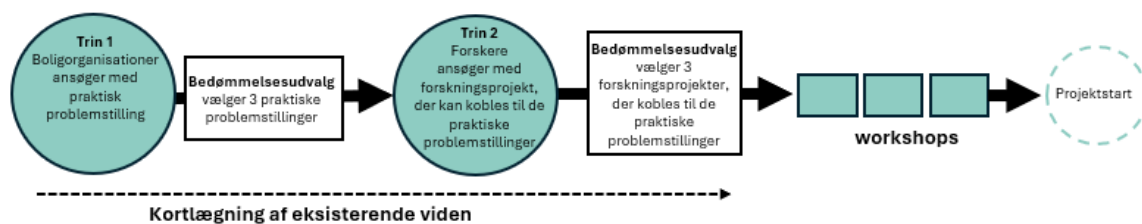
Når projektgrupperne er sammensat, påbegyndes samarbejdet med en workshop. På workshoppen udarbejdes en samarbejdsplan, og der arbejdes med en forståelse for og integration af perspektiver på tværs af forskere og praktikere. Et centralt element i opstartsworkshops vil være at opbygge et tillidsfuldt, ligeværdigt samarbejde på tværs af forskning og praksis, hvor alle deltagere bidrager med deres viden og erfaringer for at skabe konkrete, videns- og praksisbaserede forandringer i den almene boligsektor. I processen vil

indgå planlægning af inddragelse af eventuelle samarbejdspartnere til afprøvnings- og formidlingsdelen.

Undervejs i projektforsløbet afholdes yderligere tre workshops på tværs af de bevilgede projekter med det formål at dele viden og erfaringer på tværs af projektgrupperne, sikre synergi mellem de bevilgede projekter og udforske mulighederne for at skabe forandring i større skala. Der skal også påregnes formidlingsaktiviteter ud i den almene boligsektor.

Dronning Marys Center på Københavns Universitet vil stå for at facilitere workshops. Dronning Marys Center har indgående erfaring i at facilitere forskning-praksis-samarbejder og arbejder på baggrund af de nyeste metoder inden for samskabelse af viden mellem forskere og praktikere.

Fig. 2: Opbygning af call

Hvem kan aktuelt søge?

I denne anden runde er det forskere, som kan søge. Som forsker ansøger man med et praksisnært forskningsprojekt, som knytter an til en af de tre cases, der blev udvalgt i call 'ets første runde. Call 'et er åbent for alle forskningsfagligheder, og forskningsprojektet kan også være tværfagligt.

Om cases

De tre cases er følgende:

1. Det formelle beboerdemokrati og demokratisk praksis i renoveringssager
2. Det grønne som katalysator for deltagelse og sammenhængskraft
3. Underrepræsentation og "udenforskab" i beboerdemokratiet

De tre cases er et resultat af første runde af call ´et om demokrati og deltagelse. I første runde har det været boligorganisationerne, som ansøgte ved at beskrive en praksisnær problemstilling. Her beskrev de også deres forslag til afprøvninger og formidling, som kunne knyttes til projektet.

I casebeskrivelserne præsenteres boligorganisationernes perspektiv på problemstillingerne og de spørgsmål, som de arbejder med. I casebeskrivelserne præsenteres også boligorganisationernes forslag til afprøvninger, som de har vurderet vil være velegnede til at arbejde med problemstillingen.

Bedømmelsesudvalget har været med til at indsnævre problemstillingerne, som de præsenteres i case-beskrivelserne. Særlige opmærksomheder i den forbindelse har været at koble boligområde og omverden, etablere et godt afsæt for solid og ny viden, samtænkning af mikro (lokal forandring) og makro (det store nationale demokrati) og muligheden for at undersøge virksomme metoder i den almene sektor med henblik på udbredelse.

Læs beskrivelsen af hver af [de tre cases her](#).

Hvordan skal man som forsker adressere cases?

Som ansøger skal man med sit forskningsprojekt forholde sig til én af de tre cases. I ansøgningen beskrives et forskningsprojekt, som kan belyse og frembringe ny viden om hele eller dele af de praktiske problemstillinger i den udvalgte case. Forskningen skal være med til at udfolde problemstillingerne og sikre viden, der kan spredes i hele den almene boligsektor.

Der er ikke specifikke krav til, hvordan forskningen skal forbindes med afprøvningerne.

Det er et kriterium, at forskningen er praksisnær, og derfor adresserer de udfordringer der præsenteres i den valgte case, men der er tale om fri forskning med udgangspunkt i eget forskningsspørgsmål.

Det er forventningen, at forskerne indgår i et tæt samarbejde med boligorganisationerne med udgangspunkt i deres problemstillinger og den konkrete case. Boligorganisationerne vil deltage som ligeværdige partnere med forskerne i et fælles forsknings-praksis-projekt.

Selve projektsamarbejdet vil blive udarbejdet i fællesskab mellem forskere og praktikere på opstartworkshoppen faciliteret af Dronning Marys Center.

Hvad får man ud af at deltage som forsker?

- Mulighed for at skabe nye relationer til boligorganisationer i den almene sektor og bredt blandt feltets praktikere.
- Erfaring i at arbejde sammen med praktikere i den almene boligsektor.
- Mulighed for at undersøge forandringspotentialer og mulighed for at teste og afprøve undervejs.
- Mulighed for at bidrage med sin forskning til at løse konkrete problemstillinger.
- Mulighed for at formidle sin forskning ud over traditionelle forskningsmiljøer eksempelvis ved arrangementer, hvor erfaringer og indsigter diskuteres med andre relevante aktører fra praksis.

Data

Landsbyggefonden stiller en række data til rådighed, som boligorganisationer og forskere har mulighed for at benytte i projektet. Det gælder fx socioøkonomiske data, data for valgdeltagelse, tryghed, fællesskab, engagement og tillid. Boligorganisationer kan hente data for de enkelte boligafdelinger her: <https://lbf.dk/services/beboerdata>

Kortlægning af temaet for call'et

Parallelt med processen for call'et, kortlægges praktiske læringscases og forskning på området i et samarbejde mellem Landsbyggefonden og Dronning Marys Center. Denne kortlægning vil fungere som et redskab for forskning-praksis-projekterne, som de kan hente inspiration fra og bygge videre på.

Om bedømmelsesprocessen

Efter en pre-screening foretaget af Landsbyggefondens arbejdsgruppe bedømmes de indkomne ansøgninger af et bedømmelsesudvalg, der består af en blanding af forskere og praktikere med forskellig ekspertise inden for temaet demokrati og deltagelse i den almene boligsektor.

Bedømmelsesudvalget udvælger 3 forskningsprojekter, som kan kobles til de udvalgte praktiske problemstillinger og indgå i forsknings-praksis-projekter med den/de boligorganisationer, som har defineret problemstillingen. Det er muligt at bedømmelsesudvalget vælger at koble

forskningsprojekter således at fx to forskningsprojekter knyttes til den samme case, hvor de to forskningsprojekter samlet set får bevilget 2,3 mio. kr.

Bedømmelsesudvalget består af:

- Anker Brink Lund, professor, Institut for Business Humaniora og Jura, Copenhagen Business School
- Lars Tønder, professor, Institut for statskundskab, Københavns Universitet
- Natalie Gulsrud, lektor, Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, Københavns Universitet
- Henrik Fabiansson Haue, kontorchef, KL
- Lisbeth Trinskjær, forperson, Folkehøjskolernes Forening
- Natasha Al-Hariri, projektchef, Trygfonden
- Allan Werge, formand, Bestyrelsen for BL - Danmarks Almene Boliger
- Vinie Hansen, næstformand, Bestyrelsen for BL - Danmarks Almene Boliger

Bedømmelseskriterier

Ansøgningerne fra forskningsinstitutionerne vil blive bedømt ud fra følgende kriterier (i vægtet rækkefølge):

- Udfylder et videnshul og bidrager med nytænkning inden for forskningsfeltet
- Er praksisnære og forholder sig til de praktiske problemstillinger præsenteret i den adresserede case
- Indeholder forandringspotentiale og mulighed for skalérbarhed
- Rummer muligheder for synergi med de andre udvalgte forskning-praksis-projekter
- Har relevante perspektiver på formidling

Ansøgningen

[Ansøgningen udfyldes i denne skabelon](#)

I ansøgningen indgår bl.a. en beskrivelse af forskningsprojektets teoretiske ramme, metode og forventede bidrag til praksis.

Ansøgningen vedhæftes et budget og CV på deltagende forskere.

Ansøgningsfrist

Den 16. november 2025.

Sendes til forskning@lbf.dk

Informationsmøde

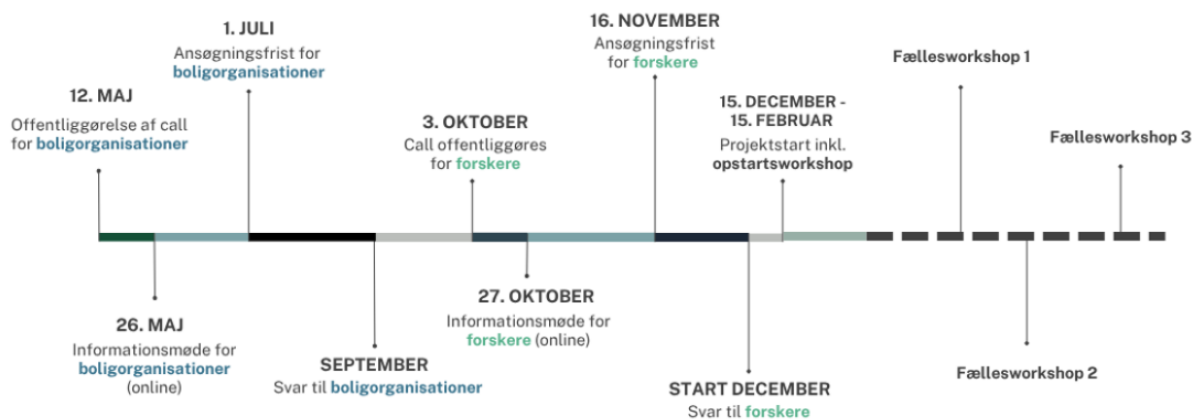
Afholdes den 27. oktober klokken 15-16 på Teams. [Deltag via dette link.](#)

Økonomi

Hvert forskningsprojekt kan søge op til 2.3 mio. kr. pr. projekt. Til hvert forskning-praksis-projekt er der afsat midler til eventuelle afprøvninger og formidling. Boligorganisationerne har som del af deres ansøgningsproces skitseret forslag til afprøvninger.

Tidsplan

Opstart af de bevilgede projekter vil finde sted i perioden december 2025 - februar 2026, hvorefter projekterne vil løbe i ca. halvandet år. Tidsplan for hele processen er skitseret herunder:

Baggrund

Baggrunden for call'et er en ny forskningsstrategi i Landsbyggefonden. Den indebærer, at Landsbyggefonden proaktivt agerer som strategisk efterspørger af praksisnær forskning, der udfylder relevante videnshuller inden for fondens fire kerneområder: bystrategi, fysiske indsatser, sociale indsatser og byggeteknik. Som en del af strategien zoomes der hvert år ind på et tema, som er særligt relevant og presserende for sektoren og har samfundsrelevans. Dette års tema er "demokrati og deltagelse".

Temaet "Demokrati og deltagelse" blev besluttet af Landsbyggefondens bestyrelse i efteråret 2024. Der peges på behov for udvikling og vidensunderstøttelse af demokratisk deltagelse. Først og fremmest peger "praksis", herunder fondens fortløbende dialog med boligorganisationer og kommuner, på behovet for viden om beslutningsprocesser og engagement. Levende demokratiske fællesskaber er ligeledes et strategisk pejlemærke i BL's Almene Mål 2024-26.